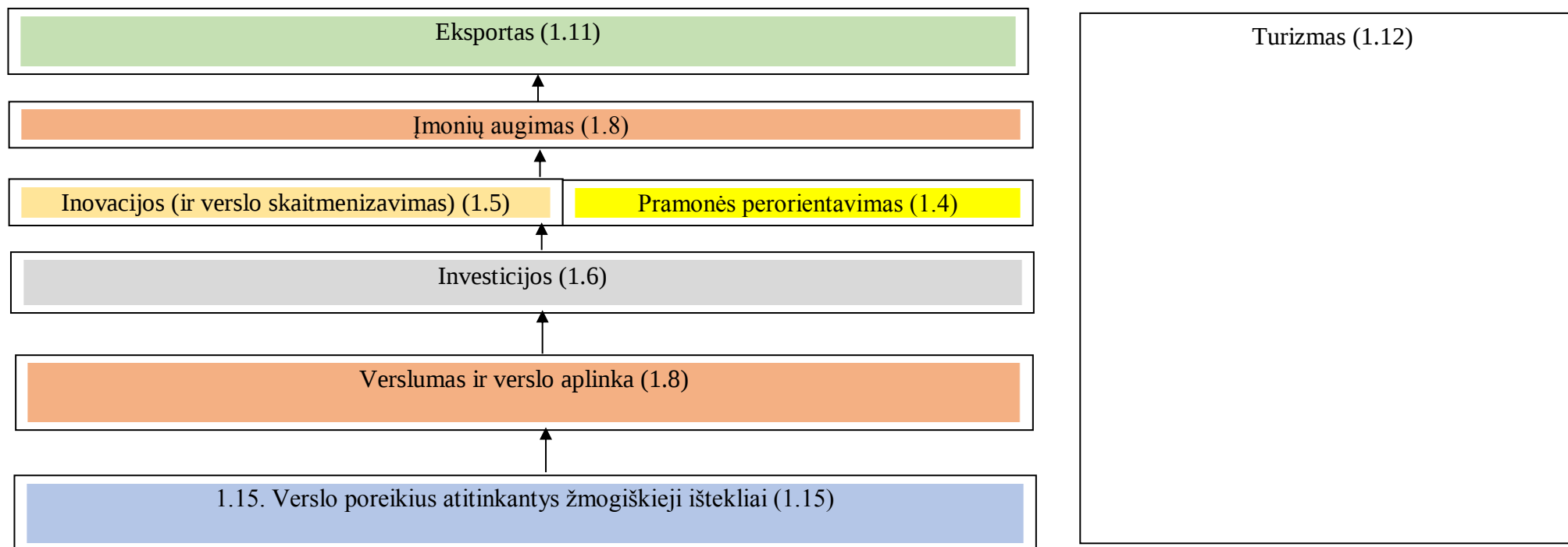

**2022–2030 M. PLĖTROS PROGRAMOS VALDYTOJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJOS
EKONOMIKOS TRANSFORMACIJOS IR KONKURENCINGUMO PLĖTROS PROGRAMA**

Visi paminėti NPP pažangos uždaviniai sudaro bendrą nenutrūkstamą ciklą, kuriame problemas galima spręsti ir jas lemiančias priežastis šalinti tik **kompleksiškai** (dėl šios priežasties nuspręsta nerengti atskirų plėtros programų, orientuotų į atskirų pažangos uždavinių įgyvendinimą).

Į plėtros programą įtrauktas ir 1.12 pažangos uždavinys, nes turizmo konkurencingumo didinimui galioja tas pats ciklas (didelė dalis bendrų problemų) su papildomomis specifinėmis problemomis/priežastimis.

Be to, įvertinus **COVID-19 viruso nulemtus ir dėl jos prognozuojamus ekonomikos pokyčius bei išryškėjusius skirtumus tarp Vilniaus regiono ir likusios Lietuvos**, apsispręsta, kad plėtros programa bus siekiama ne tik pertvarkyti ekonomiką į aukštos pridėtinės vertės ekonomiką, bet ir didinti verslo konkurencingumą.

NPP 1.11 pažangos uždavinys „Skatinti prekių ir paslaugų eksportą“

10 problema. Nepakankamas eksporto konkurencingumo augimas

NPP 1.8 pažangos uždavinys „Skatinti verslumą ir įmonių augimą“

8 problema. Kuriama mažai aukštą potencialą turinčių verslų ir esamos įmonės neauga

9 problema. Įmonės neišnaudoja galimybių prekes, paslaugas ir darbus pasiūlyti viešajam sektoriui

NPP 1.4 pažangos uždavinys „Perorientuoti pramonę link klimatui neutralios ekonomikos“

1 problema. Neišnaudojamas neutralios klimatui ekonomikos potencialas pramonėje

NPP 1.5 pažangos uždavinys „Skatinti pažangiųjų technologijų ir inovacijų kūrimą, diegimą ir sklaidą“

2 problema. Verslas neišnaudoja skaitmeninio potencialo

3 problema. Mažos verslo sektoriaus investicijos į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą

4 problema. Nepakankama inovacinę veiklą vykdančių įmonių dalis nuo visų įmonių

NPP 1.6 pažangos uždavinys „Pritraukti tiesiogines užsienio ir vietines investicijas“

5 problema. Nepakankamai konkurencinga investicijų pritraukimo aplinka

6 problema. Nepakankamos ir neproduktyvios įmonių investicijos

7 problema. Ne visos viešojo sektoriaus investicijos yra produktyvios

NPP 1.15 pažangos uždavinys „Gerinti aukštos ir vidutinės pridėtinės vertės ekonomikos sektorių žmogiškųjų išteklių poreikio tenkinimą.“

12 problema. Lietuvos darbo rinkoje nuolat iškyla trumpos, vidutinės ir ilgos perspektyvos kvalifikuotų specialistų poreikis (trūkumas)

NPP 1.12 pažangos uždavinys „Didinti Lietuvos turizmo konkurencingumą“

11 problema. Neišnaudojamas turizmo potencialas

NPP 1.4. Perorientuoti pramonę link klimatui neutralios ekonomikos

- 1.4.1. Lietuvos antrinių žaliavų panaudojimo (**žiedišumo**) indeksas, procentais (2025 m., 2030 m. – ne mažiau Europos Sąjungos vidurkio).
 1.4.2. **Ekologinių inovacijų** indeksas, balais (2025 m. – 122, 2030 m. – 133).
 1.4.3. Pramonės sektoriuje išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų (**ŠESD**) kiekio pokytis, palyginti su 2005 m. išmestu kiekiu, procentais (2025 m. – +2,2, 2030 m. – -19).
 1.4.4. **Sutaupyta energijos kiekis pramonės sektoriuje**, GWh (2025 m. – 4 091,85, 2030 m. – 5 455,8).
 1.4.5. Pramonės sektoriuje išmetamo nemetaninių lakųjų organinių junginių (**NMLOJ**) kiekio pokytis, palyginti su 2005 m. išmestu kiekiu, procentais (2025 m. – -39,5, 2030 m. – -47).
 1.4.6. Pramonės sektoriuje išmetamo **SO₂** kiekio pokytis, palyginti su 2005 m. išmestu kiekiu, procentais (2025 m. – -59, 2030 m. – -60).

1 PROBLEMA. NEIŠNAUDOJAMAS NEUTRALIOS KLIMATUI EKONOMIKOS POTENCIALAS PRAMONĖJE

1.1. Žemas išteklių panaudojimo efektyvumas

1.1.1. Dominuoja taršios ir neefektyviai išteklius naudojančios technologijos

1.1.1.1. Žemas pramonės technologinio pasirengimo lygis

1.1.1.2. Žema proveržio technologijų sklaida ir difuzija

1.1.1.1.1. Nepalankios sąlygos investicijoms į neutralaus poveikio klimatui technologijas

1.1.1.1.1.1. Finansinės institucijos nelinkusios finansuoti tokių projektų dėl ilgo atsipirkimo laiko

1.1.1.1.1.2. Verslas nelinkęs rizikuoti (nėra papildomų valstybės paskatų)

1.1.1.1.1.3. Nac. inovacijų sistemoje prioritetą skiriamas MVĮ, nors didelės įmonės turi didžiausią poveikį ekonomikos augimui

1.1.1.1.1.4. Nėra (nepakankamas) bendradarbiavimo tarp ūkio subjektų

1.1.2. Pirmenybė teikiama pirminių žaliavų panaudojimui

1.1.2.1. Ne visos įmonės ir vartotojai suvokia pokyčių svarbą

1.2 Neproduktyvios ir ateities iššūkių neatitinkančios darbo vietos

1.2.1. Švietimo programos nepakankamai atitinka darbo rinkos poreikius

1.2.2. Nėra pakankamai paskatų pramonei kurti tokias darbo vietas/transformuoti esamas

1.2.3. Įmonėms trūksta iniciatyvos sprendžiant kaip greitai atnaujinti darbo jėgos kompetencijas

1.3. Trūksta bendro holistinio tarpžinybinio ir ateities poreikių atitinkančio požiūrio į neutralią klimatui ekonomiką

NPP 1.5 Skatinti pažangiųjų technologijų ir inovacijų kūrimą, diegimą ir sklaidą

1.5.1. MTEP išlaidos verslo sektoriuje palyginti su BVP, proc. (2025 m. – 0,7; 2030 m. -1,3).

1.5.2. Inovacinę veiklą vykdančių įmonių dalis nuo visų įmonių, proc. (2025 m. – 54; 2030 m. - 57).

2 PROBLEMA. VERSLAS NEIŠNAUDOJA SKAITMENINIMO POTENCIALO

2.1 Skaitmeninių gebėjimų bei žinių trūkumas

2.1.1 Trūksta darbuotojų turinčių skaitmeninius gebėjimus

2.1.2 Dalis įmonių nesuvokia skaitmeninio naudos

2.1.3 Atotrūkis tarp informacijos ir ryšių technologijų specialistų vyrų ir moterų

2.2 Skaitmeninės technologijos įmonėse diegiamos per mažai (infrastruktūra)

2.2.1. Dominuoja MVĮ ir labai mažos įmonės

2.2.2. Trūksta sisteminės integracijos

2.2.3. Dominuoja užsakomoji gamyba

2.3. Kvalifikuotų ir specializuotų skaitmeninio viešųjų paramos paslaugų ir žinomumo apie jas trūkumas

2.3.1. Įmonėms trūksta žinių apie tai kokios skaitmeninio įrangos reikia, kaip optimaliai ją integruoti ir išnaudoti

2.3.2. Neefektyvus įmonių bendradarbiavimas ir ryšių mezgimas

2.3.3. Trūksta prieinamos infrastruktūros, kurią naudodamos įmonės galėtų išbandyti technologinius procesus, bandymų prototipus, pradėti bandomąją gamybą, kad įsitikinti investicijų grąža

2.3.4. Trūksta skaitmeninio ekspertų (technologijų skautų, mentorių)

2.3.5. Trūksta paslaugų susijusių su skaitmeninio auditais, bandymais, probleminių sričių identifikavimu, bandymais prieš investuojant, tarpininkavimo su paslaugų teikėjais

NPP 1.5 Skatinti pažangiųjų technologijų ir inovacijų kūrimą, diegimą ir sklaidą

1.5.1. MTEP išlaidos verslo sektoriuje palyginti su BVP, proc. (2025 m. – 0,7; 2030 m. -1,3).

1.5.2. Inovacinę veiklą vykdančių įmonių dalis nuo visų įmonių, proc. (2025 m. – 54; 2030 m. - 57).

3 PROBLEMA. MAŽOS VERSLO SEKTORIAUS INVESTICIJOS Į MTEP

3.1 Nepakankamas Lietuvos verslo imlumas žinioms ir verslo ir mokslo bendradarbiavimui

3.1.1. Fragmentuota, verslui nepatraukli ir sudėtinga prieiga prie viešųjų, mokslo ir studijų institucijų paslaugų bei jų infrastruktūros

3.1.2. Mažas tyrėjų skaičius ir kvalifikacijos darbo jėgos trūkumas versle

3.1.3. Nepakankamai skatinamos TUI į MTEP pritraukimo galimybės

3.2 Nepalankios aplinkybės finansuoti MTEP veiklas

3.2.1. Didelė MTEP veiklų rizika versle ir nepakanka MTEP veiklų riziką mažinančių priemonių, jungiančių į visumą subsidijas, paskolas, mokesťines lengvatas ir t.t.

3.2.2. Nepakankamai startuolių poreikius atliepiančios priemonės

4 PROBLEMA. NEPAKANKAMA INOVACINĘ VEIKLĄ VYKdančių ĮMONIŲ DALIS NUO VISŲ ĮMONIŲ

4.1 Neskatinama inovacijų paklausa ir pasiūla

4.1.1. Nepakankamai efektyviai skatinamos produktų ir (ar) procesų inovacijos

4.1.2. Neskatinamas trumpų vertės grandinių formavimas ir plėtra

4.1.3. Fragmentuotos / nesisteminės inovacijų pirkimų paskatos

4.1.4. Perkančiųjų organizacijų vystymui skirtų priemonių trūkumas

4.2. Nepakankamai efektyvi inovacijų paramos ir konsultavimo sistema

4.2.1. Fragmentuota verslo akseleravimo sistema

4.2.2. Nepakankama inovacijų paslaugas teikiančių specialistų kvalifikacija

4.2.3. Trūksta technologinio konsultavimo paslaugų

4.2.4. Nekonsoliduotos inovacinės veiklos skatinimo funkcijos

4.2.5. Neefektyvios inovacijas populiari- nančios priemonės/ neefektyvi inovacijų rinkodara

4.3 Lietuvos MTI sistemos integracijos į tarptautines grandines stoka

4.3.1. Trūksta paskatų ir instrumentų, padedančių įsijungti į tarptautines vertės kūrimo grandines, dalyvauti tarptautinėse MTI sritys programose

4.3.2. Neskatinama integracija į tarptautinius inovacijų paramos ir konsultavimo paslaugų teikimo tinklus

NPP 1.6 uždavinys „Pritraukti tiesiogines užsienio ir vietines **investicijas**“

1.6.1. Verslo bendrosios investicijos į ilgalaikį materialųjį turtą, mln. eurų (2025 m. – 7 454, 2030 m. – 9 489).

1.6.2. Pritrauktų tiesioginių užsienio investicijų plyno lauko projektų pažangiųjų ir vidutiniškai pažangių technologijų gamybos ir žinioms imlių paslaugų sektoriuose dalis nuo visų tiesioginių užsienio investicijų plyno lauko projektų, procentais (2025 m. – 70, 2030 m. – 72).

1.6.3. Darbuotojų pažangių ir vidutiniškai pažangių technologijų gamybos ir žinios imlių paslaugų sektoriuose dalis nuo visų užimtų gyventojų, procentais (2025 m. – 14,6, 2030 m. – 17).

5 PROBLEMA NEPAKANKAMAI KONKURENCINGA INVESTICIJŲ PRITRAUKIMO APLINKA

5.1. Sklypų su išvystyta infrastruktūra trūkumas

5.2. Verslo poreikių neatitinkantys žmogiškieji ištekliai

5.3. Fragmentuota inovacijų sistema

5.4. Lietuva mažai įsitraukusi į pasaulines vertės grandines ir turi silpnus klasterius

5.5. Prastas Lietuvos pasiekiamumas

5.6. Mažas šalies kaip patrauklios investicijoms žinomumas užsienyje

6 PROBLEMA NEPAKANKAMOS IR NEPRODUKTYVIOS ĮMONIŲ INVESTICIJOS

6.1. Verslo poreikių neatitinkantys žmogiškieji ištekliai

6.2. Išorinio finansavimo trūkumas (ypač MVĮ)

6.3. Trūksta žinių, vadybos įgūdžių

7 PROBLEMA NE VISOS VIEŠOJO SEKTORIAUS INVESTICIJOS YRA PRODUKTYVIOS

7.1. Neefektyvus viešųjų investicijų planavimas ir įgyvendinimas

7.2. Viešųjų pirkimų skaidrumo ir konkurencijos stoka

NPP 1.8 uždavinys „Skatinti verslumą ir įmonių augimą“

1.8.1. Verslo efektyvumo indeksas, vieta (Institute for Management Development World Competitiveness Yearbook) (2025 m. – 25, 2030 m. – 20).

8 PROBLEMA KURIAMA MAŽAI AUKŠTĄ POTENCIALĄ TURINČIŲ VERSLŲ IR ESAMOS ĮMONĖS NEAUGA

9 PROBLEMA ĮMONĖS NEIŠNAUDOJA GALIMYBIŲ PREKES, PASLAUGAS IR DARBUS PASIŪLYTI VIEŠAJAM SEKTORIUI

8.1. Išorinio finansavimo trūkumas

8.2. Įmonių augimui nepalanki reguliacinė aplinka

8.3. Nepažangus įmonių valdymas

8.4. Neišnaudojamos eksporto teikiamos galimybės

8.5. Paskatų galimybėmis grįsto verslo pradžia trūkumas

9.1 Viešųjų pirkimų procedūrų nepatrauklumas

9.2 Pasitikėjimo ir informacijos apie viešuosius pirkimus stoka

9.3 Perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai nustato tiekėjų konkurenciją ribojančius reikalavimus

8.1.1 Ribotas priėjimas prie bankinių paskolų

8.1.2 Neišvystyta rizikos kapitalo rinka

8.1.3 Neišvystytas finansavimas per vertybinius popierius

8.1.4 Įmonėms trūksta finansų valdymo įgūdžių

8.2.1 Nuolatinių reguliacinių (įskaitant mokestinę) aplinkos kaitos neigiama įtaka verslo aplinkai

8.2.2 Vykdomi teisės aktų reikalavimus patiriamos aukštos prisitaikymo išlaidos

8.3.1 Vadybos ir organizacijų vystymo įgūdžių trūkumas

8.3.2 Nėgėbėjimas perduoti valdymo funkcijų

8.3.3 Verslo perdavimo sunkumai

8.3.4 Žemas tarpasmeninio ir pasitikėjimo institucijomis lygis

8.5.1 Antrojo šanso (angl. „second chance“) sistemoje nepakankamai vykdoma nemokumo ir bankroto prevencija bei skatinama naujo verslo pradžia

8.5.2 Neišnaudojamos socialinės ekonomikos potencialas

8.5.3 Trūksta idėjų ir gebėjimų atskleisti galimybes bei pritaikyti turimus įgūdžius

8.5.4 Vaikai neįgyja kokybiškų verslo įgūdžių

8.5.5 Suaugusių verslumo įgūdžių stoka

NPP 1.11 uždavinys „Skatinti prekių ir paslaugų eksportą“

1.11.1. Lietuviškos kilmės prekių (be energetinių (mineralinių) produktų) ir paslaugų eksportas, mln. eurų (2025 m. – 33 800, 2030 m. – 40 100).

1.11.2. Lietuviškos kilmės pažangiųjų technologijų (*hi-tech*) prekių eksportas, mln. eurų (2025 m. – 1 700, 2030 m. – 2 300).

1.11.3. Daug žinių reikalaujančių paslaugų eksportas, mln. eurų (2025 m. – 4 000, 2030 m. – 5 200).

10 PROBLEMA NEPAKANKAMAS EKSPORTO KONKURENCINGUMO AUGIMAS

10.1. Maža aukštųjų (hi-tech) ir aukštesniųjų (medium hi-tech) technologijų produktų ir daug žinių reikalaujančių paslaugų eksporte dalis

10.2. Įmonės per mažai eksportuoja originalių produktų

10.3. Silpnas įmonių horizontalus ir vertikalus bendradarbiavimas ir įsitraukimas į tarptautinės vertės grandines

10.4. Menkas Lietuvos, kaip turinčios eksporto potencialą, žinomumas tikslinėse eksporto rinkose

10.5. Eksporto kompetencijų trūkumas įmonėse

10.6. Maža eksporto geografinė diversifikacija ir orientacija į kitas, sparčiau augančias ne ES šalių rinkas, didelė Lietuvos eksporto priklausomybė nuo lėtėjančių ES šalių rinkų augimo

10.7. Mažas klientų ir partnerių tinklas užsienyje

10.1.1. Mažas besikuriančių įmonių skaičius aukštųjų technologijų sektoriuose

10.1.2. Įmonės aukštųjų technologijų sektoriuose per lėtai auga

10.1.3. Esamos tradicinės įmonės neplečia savo veiklos į aukštųjų technologijų sektorių

10.1.4 Aukštesnei nei tradiciniams sektoriams įėjimo į eksporto rinkas (netarifiniai) apribojimai

10.2.1. Didelės investicijos produktų adaptacijai ir sertifikavimui užsienyje

10.2.2. Trūksta kompetencijų kurti ir plėtoti prekės ženklą

10.6.1 Ekonominė diplomatija nepakankamai efektyvi

10.6.2 Darbas su partneriais už ES ribų dėl įvairių aspektų sudėtingesnis ir rizikingesnis

10.6.3 Nėra aktyviai išnaudojamos ES sudarytos laisvos prekybos sutartys su trečiosiomis šalimis

10.7.1 Vyraujantis nepasitikėjimo kitais verslo modelis neskatina kooperacijos

10.1.4.1 Papildomi licencijavimo ir atitikties reikalavimai eksporto rinkose

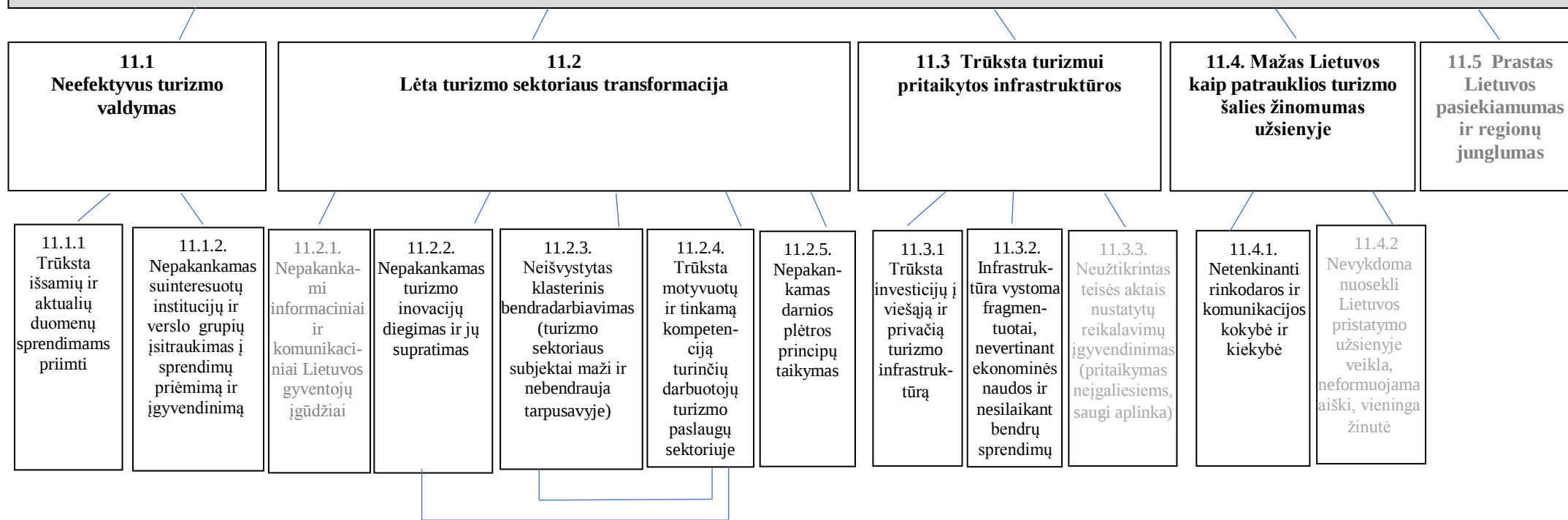
10.1.4.2. Ilgi leidimų išdavimo atsakingsiose institucijose terminai

NPP 1.12 uždavinys „Didinti Lietuvos **turizmo** konkurencingumą“

1.12.1. Kelionių paslaugų eksportas, mln. eurų (2025 m. – 1 695, 2030 m. – 2 164).

1.12.2. Turizmo sektoriaus sukuriamą pridėtinę vertę, dalis nuo bendros pridėtinės vertės, procentais (2025 m. – 3,9, 2030 m. – 4,47).

11 PROBLEMA. NEIŠNAUDOJAMAS TURIZMO POTENCIALAS

NPP 1.15 uždavinys „Gerinti aukštos ir vidutinės pridėtinės vertės ekonomikos sektorių žmoniškųjų išteklių poreikio tenkinimą“

1.15.1. Lietuvoje dirbančių užsieniečių, kurie dirba pagal profesijas, esančias 1–2 Lietuvos profesijų klasifikatoriaus grupėse, ir uždirba bent 1,5 vidutinio darbo užmokesčio, skaičius, vnt. (2025 m. 2 400, 2030 m. – 3 200).

1.15.2. Darbdavių pasitenkinimo kvalifikuota specialistų pasiūla lygis, proc. (2025 m. 52, 2030 m. – 58).

12 PROBLEMA. LIETUVOS DARBO RINKOJE NUOLAT IŠSKYLA TRUMPOS, VIDUTINĖS IR ILGOS PERSPEKTYVOS KVALIFIKUOTŲ SPECIALISTŲ POREIKIS (TRŪKUMAS)

